Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LXXI — Price 25c — Chicago, Ill. — Trečiadienis, Wednesday, October 31, 1984 — VLIKo metai — 172

LENKŲ POLICIJA IMETĖ POPELIUŠKĄ Į VISLĄ

ANGLŲ PROFESORIUS NAGRINĖJA NACIONALIZMĄ SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Londono universiteto profesorius Peter Reddaway nagrinėja nerusų tautų nacionalizmą Pietų Korėjoje leidžiamo žurnalo Freedom Digest kovo numeryje, išspausdintame straipsnyje "Disidentizmas Sovietų Sąjungoje". Pasak, jo, nacionalizmo stiprumas kartais priklauso nuo jo ryšių su tvirta tautine religija. Katalikiška Lietuva aiškiai išsiskiria kaip respublika, kurioje šie ryšiai yra pasiekę beveik "lenkiško" tamprumo — todėl tautinis disidentizmas Lietuvoje turi gilias šaknis ir jo neįmanoma ištrinti.

Toksai pat Bažnyčios — tautos santykis rašo Reddaway, egzistuoja Vakarų Ukrainoje, tačiau dėl Unitų Katalikų Bažnyčios intymių ryšių su ukrainiečių nacionalizmu, ji prieš 40 metų buvo paskelbta nelegalia. Kadangi nacionalizmas Ukrainoje labai pavojingas Sovietų valdžiai, ukrainiečių nacionalistai buvo ypatingai griežtai represuoti ir reikalavimai legalizuoti Unitų Bažnyčią buvo atmesti. Ukrainos Helsinkio Grupė buvo sutriuškinta ypatingai užžmionimis priemonėmis; daugelis jos narių gavo nuo 10 iki 15 metų kalėjimo. 1983 metais nacionalistinis disidentizmas Ukrainoje buvo sulaužytas ir nustumtas į pogrindį.

Anglų profesorius siūri ypatingą estų disidentizmo sustiprėjimą 1979-1981 metų bėgyje. Jį dalinai skatino įvykiai Lietuvoje bei Lenkijoje ir bundantis pabaltiečių vienybės jausmas. Kaikurių vadovaujančių estų disidentų nuteisimas 1938 metais padėjo valdžiai atstatyti kontrolę bet Estijoje dar tebesijaučia bruzdėjimas. Disidentizmas esąs daug silpnesnis Latvijoje, kur nepajėgta suorganizuoti net ir palaido nacionalistinio sąjūdžio.

Nacionalistinį sąjūdį Gruzijoje Reddaway vadina tvirtu, bet beformiu. Tačiau nors tautinė Gruzijos stačiatikių bažnyčia tradiciniai buvo daug silpnesnė už lietuvių ar ukrainiečių katalikų bažnyčias, pastarojo dešimt mečio bėgyje jai pavyko dalinai išsivalyti nuo korupcijos ir pakelti savo vadovybės lygį. Nors Gruzijos Helsinkio Grupė buvo greitai užgniaužta, gruzinų nacionalizmas nesiliauja stiprėjęs. Ribotas politinių areštų skaičius leidžia spėti, kad valdžia vengia vėl išprovokuoti nacionalistinį sąjūdį, kaip 1978 metais, kada naujos konstitucijos projektas sukėlė didelius neramumus.

Nacionalizmas Armėnėnijoje irgi stiprus, bet jis dažnai daugiau nukreiptas prieš Turkiją, negu prieš sovietinę valdžią. Armėnijos Bažnyčios pozicija yra atitinkamai dviprasmiška. Todėl oficialios represijos labiau pažeidė Armenijos Helsinkio Grupę ir kitus disidentų sambūrius; kelios areštų bangos jucs beveik visiškai nutildė.

Reddaway rašo, kad ortodoksinio islamo iškilimas Irane ir musulmonų pasipriešinimas sovietinei Afganistano okupacijai sukėlė Kremliaus nerimą ir privedė prie kelių karingų sovietinių musulmonų įkalinimo. Vidurio Azijos ir Kaukazo musulmonų disidentizmas tebėra mįslė — kol kas jis dar neišsiliejo į viešumą ir nesudaro tiesioginės grėsmės sovietinei valdžiai.

(ELTA)

PRISIRIŠO PRIE SOVIETINIO LAIVO

GIBRALTARAS, Isp. — Senas rusų laivas banginiams gaudyti vakar įplaukė į Gibraltarą su trimis prisirakinusiais laisvojo pasaulio žmonėmis, protestuojančiais prieš sovietų valdžios laužymą bet kokių susitarimų.

Amerikiečė Maggie McLaw, olandas Leo Snelink ir ispanas Javier Pastor, gummiais laivais priplaukė prie banginius medžiojančio sovietų laivo, įlipo ir prisirakino.

Pastor įlipo į bokštą, ten prisirakino ir ištempė plakatą: "SSSR pasirašyk moratorijumą", visas pasaulis pasižadėjo tam tikrus metus banginių nežudyti, o Sovietų Rusija to nutarimo nesilaiko.

Kitas prisirakino prie stalo, o kitas prie sienos.

Rusų jūreiviai turėjo porą valandų darbo, kol nupiovė geležinius pančius.

Kai jūreiviai grįš į Odesą, tai sovietų valdžia sodins juos į kalėjimą, kad nepastebėjo užlipimo 3-jų svetimų žmonių.

— Beždžionės širdį gavusi mergaitė jau taisosi. Ji jau šimta iš didelės priežiūros kambario. Širdis prigijo, ji lengviau kvepuoja.

Lenkų policija tiek neapkenčia solidarumo šalininkų, kad nužudė kun. Popeliušką ir įmetė į Vislą ties Torunu.

VOKIETIJOJE "ŽALIEJI" LAIMI SAVIVALDYBĖS RINKIMUS

Baden - Wuertemburge, Tuebingen daug pralaimėjo vietos socialdemokratai

BONA, Vok. — Praeitą sekmadienį keliose Vokietijos vietose laimėjo prieš penkis metus įsteigta Vokietijos Žaliųjų partija. Kas tie žalieji yra, tuo tarpu ne visai aišku, bet gyventojai pradeda suprasti, jog tai yra naujas pavojus.

Kol socialdemokratų partijos priešakyje stovėjo Helmut Schmidt, tai partija buvo gana vieninga, bet kai josios priešakin atsistojo Vogelis, tai pradėjo svyruoti įvairiose srityse. Jo kelionė į Maskvą atidarė duris bendradarbiautojams į jaunimo ir moterų eiles.

Nesenai įsteigta "Žalioji" partija visoje Baden-Wuertemburg provincijoje padidino savo eiles nuo 8% iki 10%. O Tuebingeno mieste "Žalioji" padidėjo nuo 20% iki 20.9%. Įdomu, kad socialdemokratai Tubengene pralaimėjo 20% iki šio meto gaunamų balsų. Aiškiai matyti, kad "Žalieji" kreipia didžiausią dėmesį į Vokietijos socialdemokratus. Jie vaikščioja po namus, tariasi su partijos nariais ir įtikinėja, kad keistų savo nuomonę Amerikos atomų raketų, ir Amerikos karių klausimu, net Šiaurės Atlanto Sąjungos reikaku. Kol socialdemokratai laikėsi šios politikos, tai Vokietijon rusai kojos neįkels, bet kai bus suskaldyti socialdemokratai, tai ki tos grupės rimtai pasipriešins. Silpnesnius partijos narius, matyt paveikė lankytojai į namus.

Baden-Wuertenburgo socialdemokratų partijos reikalų vedėjas Peter Glatz pareiškė, kad nuo 1987 metų rinkimų socialdemokratai gali sudaryti koaliciją su "Žaliaisiais", bet būtų naudingiau, jeigu sudarytų koaliciją su krikščionimis demokratais, kurie taip pat pralaimėjo savivaldybėje.

Helmut Schmidt

Buvusio kanclerio H. Schmidt laikais Vokietijos Socialdemokratų partija buvo vieninga, o dabar skyla ir nariai byra.

IZRAELIO KARIAI SAUGO UNIVERSITETĄ

TELAVIVAS, Izraelis. — Betlėjaus universiteto palestiniečiai studentai, pasipiktinę izraelitų paleista raketa į arabų keleivinį autobusą ir šiandien pradėjo apšaudyti

Izraelis atsiuntė ginkluotų karių grupę prie Betlėjaus universiteto. Izraelitai yra pasiruošę suimti palestiniečius, jeigu jie ir toliau kenks keleivių susisiekimui.

Izraelio kariai buvo apsupę universitetą, iki vėlaus vakaro, kol izraelitams pavyko susitarti su arabų atstovais. Kariai pasitraukė naktį, kai arabai prižadėjo netrukdyti susisiekimo.

Arabai apšaudė izraelitų autobusus 15 myliu atstumoj nuo Jeruzalės.

— Indonezija vakar pasirašė susitarimą su Naujos Gvinėjos Papua atstovais, kaip tvarkyti sienas ir pasienio gyventojų reikalus.

— Antradienį aukso uncija kainavo $336.00.

LIBIJA RUOŠĖ PERVERSMĄ SUDANE

CHARTUNAS, Sudanas.—Sostinės radijas antradienį paskelbė, kad praeitą sekmadienį grupė iš kariuomenės paleistų karininkų suruošė perversmą ir bandė nuversti dabartinę Sudano vyriausybę.

Sudano vyriausybė patyrė apie ruošiamus neramumus ir laiku suėmė kelis buvusius karius. Jie planavo nuversti dabartinę vyriausybę ir pašalinti prezidentą Nameiry.

Pavasarį į Sudaną bandė įsiveržti iš Etiopijos, o dabar atsargon išėjusius karius bandė papirkti Libijos diktatorius Chadafi. 8 kariai suimti ir jiems buvo suruoštas karo teismas.

Suimtųjų skaičius yra žymiai didesnis, bet jiems bus suruošta byla, kai visus apklausinės.

—Josephine Kiščiūnienė pirmadienio rytą išskrido į Miami, Fla., kur rengiasi praleisti visą žiemą. Ji turi savo kondominijumą.

—Chicagon iš Balstono atvyko veikėjas Aleksandras Caplipas, SLA vicepirmininkas. Jis dalyvauja SLA Pildomosios Tarybos posėdžiuose.

— Praeitą sekmadienį Guatemaloje buvo nužudytas taikos korpuso savanoris Harper Wolfe. Tai 4-tas Guatemaloje nušautas amerikietis, išvažiavęs padėti guatemaliečiams.

— Laikraštininkai reikalauja, kad Amerikos karo vadovybė leistų žurnalistams dalyvauti pirmose fronto eilėse, kad galėtų tikslIau viską aprašyti.

POLICIJOS KAPITONAS, 2 EILINIAI VIDAUS MINISTERIO SUIMTI

Varšuvoje minia tikinčiųjų meldžiasi kun. Popeliukšos bažnyčioje

VARŠUVA, Lenkija. — Vyriausybės narų grupė buvo nuvykusi į Torunės miestą, iš ten braidė srauniai tekančios Vyslos vandenimis, bet nieko nerado.

Vėliau naraį nuvyko apie kilometrą į šiaurę, kur Visla pasisuka 60 laipsnių kampu, ten vėl nusileido į dugną ir braidžio jo, ieškodami nužudyto ir į Vislą įmesto kunigo lavono, bet ir ten nieko neberado.

Kaip ties Torune, taip ir toliau lenkų minia stovėjo ant Vislos krantų ir sekė brandančiuosius narus. Kada apylinkės gyventojai patyrė apie kun. Popeliuškos nužudymą ,tai minia rinkosi protestui.

Vidaus reikalų ministeris gen. Česlovas Kiščak, patyręs apie suimto kunigo nužudymą, vakar įsakė suimti policijos kapitoną ir 2 eilinius, kurie prisipažino, kad įmetė lavoną į Vislos vandenis.

Policija sustabdė automobilių važiavusį kun. Jurgį Popeliušką spalio 19 dieną. Policininkai sustabdė plentu važiavusį kunigą, liepė išlipti iš savo mašinos, įsodino į savąją ir nuvažiavo.

Vidaus reikalų ministeris buvo paskelbęs, kad 37 metų kun. Popeliuška buvo suimtas ir išsiųstas į Toronės apylinkes, bet niekas nematė, kad jį būtų pagrobusi tos pačios ministerijos policijos pareigūnai. Kada ministeris įsakęs ieškoti grobikų, tai išaiškino, kad jį buvo pagrobę vidaus reikalų ministerio policininkai. Ministeris Kiščak paskelbė, kad kun. Popeliuška pagrobusieji policininkai jį tardė, nužudė, o vakar įmetė į Vislą. Gen. Kiščak įsakė suimti kun. Popeliuška suėmusį policijos kapitoną ir abu eilinius policininkus, bet iki šio meto ministeris nepaskelbė suimto kapitono pavardės.

Šiandien visiems aišku, kad visoj Lenkijoj kilo didelis skandalas. Valstybės tarnautojas neturi teisės žudyti suimtojo, neturi teisės jo lavono mesti į srauniai tekančią upę.

Lešek Valensa ramina savo šalininkus. Prašo neišpūsti šio reikalo, bet ramiai melstis ir laukti tolimesnės eigos. Vakar bažnytčlė buvo pilna tikinčiųjų. Bažnyčioj buvo pakabintas didelis kun. Popeliuškos paveikslas. Iš bažnyčios tikintieji išeina pasipiktine valdžia, kurios aistovai taip žiauriai žudo jų kunigus. Valensa ir valdžia bijo protestų ir riaušių.

NAUJOJI ALTo VALDYBA

ALTo suvažiavimo dalyviai išrinko 1984—1985 metams tokią centro valdybą:

Pirm. Teodoras Blinstrubas.
Pirm. pav. dr. Jonas Valaitis.
Vicepirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas.
„ inž. Viktoras Naudžius.
„ dr. Povilas Dargis.
„ Stanley Balzekas Jr.
„ dr. Vladas Šimaitis.
„ inž. Jonas Talandis.
Sekr. inž. Grožvydas Lazauskas.
Iždininkas Mykolas Pranevičius.
Fin. sekr. Petras Bučas.
Prot. sekr. adv. Aleksandras Domanskis.
Nariai Dalia Danilevičiūtė-Dubrienė.
Dr. Vytautas Dargis.
Inž. Stasys Dubauskas,
Vanda Gasparienė,
Ramūnė Tričytė.
Inž. Kazys Oželis.

— Pasibaigus ALTo Kongresui, dabar Chicagoje posėdžiauja SLA Pildomoji Taryba.

— Į Chicagą buvo atvažiavę abu Zabukai, dalyvavo ALTo Kongrese.

"Žaliosios" partijos vadas Vokietijoj parlamente W. Schenninger. Jis sako kalbas ir provincijų mitinguose.

KALENDORELIS

Spalio 31: Šv. Volfgangas, Lucilė Mąstvilas, Tanvilė

Saulė teka 6:21, leidžiasi 4:48.

Vėsus, lis.

Socialinis draudimas ir aprūpinimas

VI metai — Spalio 31 d., 1984, Nr. 41 (302)

Redaguoja PRANAS ŠULAS

Klausimus ir medžiagą siųsti: 4436 So. Washtenaw, Chicago, IL 60632

* * *

Darbų sąrašas, padedąs sumažinti namų namų aptarnavimo išlaidas

Čia patiekiame darbų sąrašą, kuris padeda sumažinti namų aptarnavimo išlaidas.

1. Atkreipkite dėmesį į vėjo padarytus gyvenamams pagedimus, skyles namams, durims, langams kitiems atidarymams, k. a. apie vamzdžius ir įtrūkimus. Užtaisyk juos su vadinamu "saulking" arba "oro stripping". Šiluma ir oro vėsinimas (air condition' per tuos įtrukimus prasišalina

2. Termostatą laikyk ant 65 Farenheito žiemos metu ir sumažinkite 5 Far., einate gulti arba išeinate laukan.

3. Vandens šildymas (water heater), tai maugiausia suvartojama energijos namuose. Naudykite geresnį termostatą naudoti. Atkreipkite dėmesį į tinkamą ir gerą izoliaciją.

4. Šildymo-šaldymo sistemą— švarinkit ir pakeiskite filterius, kada reikalinga.

3. Saulės šviesą visaros metu tiesiai neįleiskite, bet tik žiemos metu. Tam reikalui naudojamos įvairios užuolaidos (vad. draper, shutters, awings, shade trees, stiklas su reflektiviniu filmu ir cad. "solar scrins" padeda.

6. Priddėdiniai apšvietimai — vad. appliance/lighting — pilno apkrovimo džiovintuvai, vad. dryers ir rūbų ir lėkščių vad. washers, turi būti išungti, jei nenaudojami

7. Palėpės, insuliacija (attic insulation, patikrinkite, ar palėpės turi pakankama insuliaciją, įskaitant duris.

8. Grindys ir pagrindinės sienos — patikrinkit ar pakankamai insuluotos visos grindis aplink ir pagrindinės sienos.

9. Langai ir durys —ar geram stovy audros langai (storm windows)ar dvigubas stiklas(double-panned glass), kad sulaikytų šilumą ir oro vėsinimo sistemą (air condition).

10. Lauko senos (exterior walls) ar turi gerą insulaciją, ypač jei buvo daromi pataisymai (remodeling) arba sienų apkalimai (siding house).

Po to, kai viską patikrinsite, gal jūs norėsite pakviesti savo vad. utility arba valstijos vad. energy ofisą, kad gautumėte bendrų patarimų apie padarytą remontą ir atliktą darbą.

Papildomų informacijų tais reikalais galite gauti iš kontraktorių, gazo (fuel) pardavėjų, gamintojų (manufa,turers) ar įprūpintojų (distributors).

Galbūt jūs turite teisę iš federalinės valdžios ad., income tax kreditų 15% nuo pirmųjų $2,000 padarytų aukščiau minėtų išlaidų. Jūs taip pat gal būt turite teisę gauti mokesčių kreditą iki $2.000 del įrengto vad. solad įrengimų. *Pr. Tercija*

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

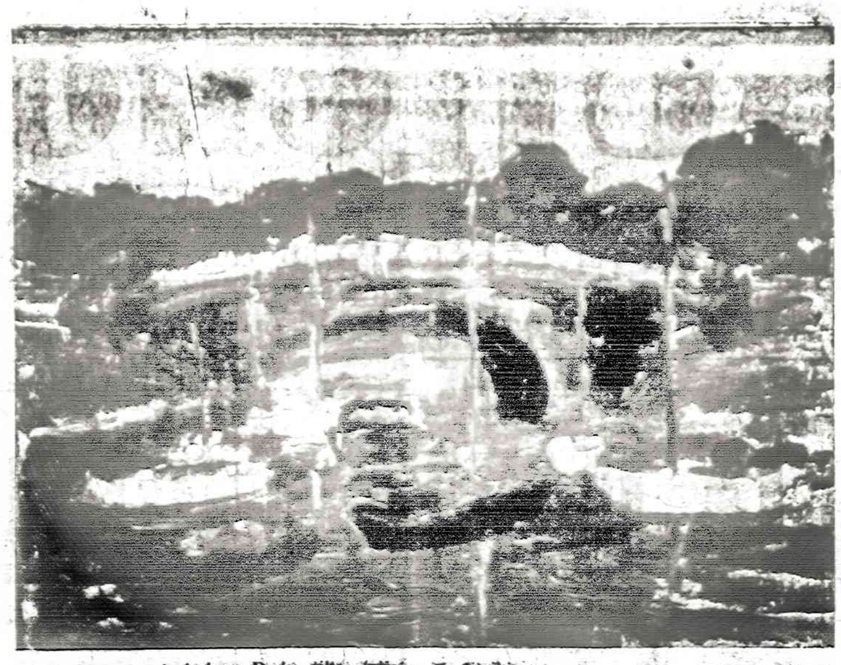

Jockson Parko tiltas tarjoju, V. Sileikis

DAR TESTAMENTŲ IR PALIKIMU REIKALAIS

Sovietų teisininkė Valinskienė savo laiške rašė kad testamentų vykdytojai ir palikimu administratoriai gali siųsti pinigus įpėdiniams *bankiniais kanalais*. Tai nėra jokia naujiena, teigia JAV adv. dr. Marija L. Sveikauskienė, pažymėdama,kad tai nėra jokia naujiena, juk šitaip visucmet buvo galima padaryti.

Tačiau Sovietų teisin. Valinskienė tvirtina, kad iš palikimo gaunamieji doleriai gali būti paverčiami "čekiais", už kuriuos įpėdiniai gali prekių nusipirkti vietoje. Vneshposyltorgo krautuvėse, kitų vadinamose "dolerinės". Be to, anot jos, Iniurkolegija padeda įpėdiniams inkasuoti gaunamus iš palikimų pinigus ir juos paversti "čekiais", o *už savo patarnavimus Iniurkolegija ima tik 5%*.

Būtų labai svarbu žnoti, ar *tiesioginiai* siunčiami palikimiai doleriai gali būti įpėdinių inkasuoti *už 4.6 karto* daugiau rubliu,negu pagal oficialų kursą. Tokiu būdu įpėdiniai galėtų sutaupyti 22—25% palikiminės sumos, kuriuos dabar pasiima Woll Popper firma ar jos atstovai.

Įdomu, ar įpėdinių *tiesioginiai* gauti doleriai iškeičiami oficialiu kursu ar dauginant iš 4.6? Jei įpėdiniai gauna už palikiminius dolerius 4.6 karto daugiau rublių, negu pagal oficialųjį kursą, — tada Wolf Popper firmos bizniavimo šioje srityje dienos yra suskaitytos.

Kas gi norės mokėti 35% arba 32% palikiminės sumos advokatams,kai Iniurkolegija tuos pačius patarnavimus atlieka už geresnio testamento, nes šį turtą gavau iš neprocių, kurie, tasydamiesi po teismus, jį man sukrovė. Tad aš nutariau jį palikti jų rankose." *P. F.*

SOC. SEC. OFISAS PADARO LENGVATAS

Tie asmenys, kurie prašo Soc. Sec. pensijų išmokėjimo, pravalo pristatyti dokumentus ar Lietuvos gener. konsulatų paruoštus liudijimus prašytojo gimimo datos tikrumo paliudijimui. Sužinojome, kad didokas skaičius lietuvių kreipėsi į Chicagos gen. konsulatą pasiskųsdami, kad Soc. Sec. ofisų tarnautojai įsakinėja jiems rašyti į JAV ambasadą Maskvoje, prašyti išgauti jiems gimimo metrikų išrašus iš sovietų okup. Lietuvos archyvų. Ilgai užtrukęs susirašinėjimas su Maskva sulėtino Soc. Sec. pensijų išmokejimus. Dabar sužinota, kad Soc. Sec. administracija Washingtone buvo išleidusi įsakymą, kad baltrečiai ir kiti kilę iš sovietų okupuotų kraštų privalo kreiptis į JAV ambasadą Maskvoje metrikų išrašų išgavimui iš okup. kraštų archyvų.

Tuo reikalu buvo kreiptasi į senatorių Charles H. Percy, Senato užsienio reikalų komiteto pirmininką. Sen. Percy ir jo asistentas Scott Cohen greit ėmėsi žygių Valstybės Departamente ir Soc. Sec. administracijoje. Neseniai tas įsakymas buvo atšauktas. Šioje veikloje Lietuvos gen. konsulatui daug padėjo inž. Vaidas Adamkus. *S.*

ORIGINALUS TESTAMENTAS

Originalių žmonių laikai seniai jau baigėsi; žmonės tapo tušti materialistai.

Tačiau prieš šimtą metų gyveno daug originalų žmonių, kurie pareikšdavo savo nuomonę, apie pasaulį, jei ne gyvenime, tai bent savo asmeniškame testamente.

Taip, maždaug 1920 m. gyveno vienoje sostinėje advokatas, kuris, pašaukęs vieną gražią dieną vietinį notarą, padiktavo jam savo testamentą.

Trumpai ir aiškiai testatorius pavedė savo visą turtą beprotųjų namams.

Notaras nustebęes klause testatoriaus paaiškinimą del šio beprotiško žygio.

Į tai advokatas testatorius atsakė: "Aš negalėjau padaryti geresnio testamento, nes šį turtą gavau iš neprocių, kurie, tasydamiesi po teismus, jį man sukrovė. Tad aš nutariau jį palikti jų rankose." *P. F.*

ŠILDYMO PEČIUKO ĮTAKA Į SVEIKATĄ BEI SAUGUMĄ

Visos degamos medžiagos, kai dega sukelia nuodingus dūmus, kurie nepatekę į kaminą, išsiplečia į visus kambarius ir gali nužudyti ten esamus žmones. Dūmai pirmiausia iššaukia galvos skausmą ir degina akis.

Todėl prieš uždegant pečiuką, reikia patikrinti jo stovį. Įsitinkinkite, ar jūsų pečiukas yra tvirtai pritvirtintas, jo vamzdžiai vielomis pritvirtinti prie sienos. Tuo reikalu All American Appliance Co. vedėjas Don Lisakas iš Town of Lake apylinkės duoda šiuos patarimus. Pirmiausia reikia patikrinti apšildomus kambarius, išvalyti pečiuko dureles, vidų, išsiurbtite visas dulkes, nešvarumus ir t.t., per vasaros mėnesius susirinkusius. Patikrinkite gazo sujungimus, juos gerai pritvirtinkite prie sienos; uždegę gazo pilota, pažiūrėkite, kokia šviesa, ji turi būti šviesiai mėlyna. Jei šviesa geltona ar oranžinė, tai pečiukas palikęs nešvarumų bei dulkių.

Jei jūsų pečiukas pasenęs ar sugedo, tenka pirkti naują. Nesigeležkite pakiausai instrukcijų ir paprašykite garantijos.

Savo vaikučius pamokykite, kad jie stovėtų atokiau nuo degančio pečiuko, nes jų rankos greičiau gali nudegti.

Jei jūs suuodžiate kambaryje gazo dūmus, tuojau pašaukite is meni, kad išjungtų gazinį pečiuką, pasišlinkite iš tų kambarių, kol atvyks pagalba.

Išvadoje — į gazo naudojimą privalome atkreipti daugiau dėmesio ir įsitikinti, kad gazinai įrengimai privalo būti gero žinovo įrengti.

Tokius patarimus paskelbė "Back of the Yords Yournal" X. 17 d. nr. *Pr. Mažasis*

* * *

JŪS KLAUSIATE, MES ATSAKOME

Kas daryti, kai pameti paskolos raštelį?

KL. Geram savo bičiuliui paskolinau $5,000. Jis man pasirašė raštelį, vadinamą Jodgement Note, pasižadėdamas atmokėti paskolą 4-rių metų laikotarpy. Esu nevedęs ir gyvenu pas gerus tautiečius. Tas bičiulis norėtų atmokėti man tuos paskolintus 5'000, bet reikalauja, kad aš jam grąžinčiau jo pasirašytą notą, o aš tos notos nerandu. Nežinau, ar aš tą notą pamečiau ar kas iš manęs ją "nukiaukė". Ką aš turėčiau daryti, kad bičiulio reikalavimą galėčiau patenkinti? *Mikas B-konis*

ATS. Jeigu vadinamoje Judgement" notoje buvo įrašytas jūsų vardas bei pavardė, joks kitas asmuo negali iš jūsų bičiulio išreikalauti tų $5,000. Tik tūo atveju tą nota būtų vertinga kitiems asmenims, jeigu kitoje notos puseje būtų jūsų parašas. Kad patenkintumėte savo bičiulį, turėtumėt padaryti priesaiką, paremtą liudijimą, pareiškiant, kad nota yra pamesta ar kieno nors pasisavinta, bet kad ji niekad jūsų nebuvo indorsuota. Jeigu ta paskola buvo duota čekiu, tai tuo atveju galėtumėte priversti tą bičiulį grąžinti tuos $5.000. *Ch. P. K.*

Ant mano žemės svetima tvora, ar aš galiu pats ją nuversti?

KL. Aš turiu seną namą Bridgeporto kolonijoje. Norėjau tą namą parduoti ir pasirašiau su pirkėju tuo reikalu sutartai sumai kontraktą. Pirkėjas iš manęs pareikalavo matininko (surveyor) padaryto plano. Kai mano žemės sklypas buvo išmatuotas, tai paaiškėjo, kad kaimyno tvora buvo mano žemės sklype, apie 6 colius nuo žemės sklypo ribos. Pirkėjas atsisake pirkti namą, kol ten stovės ta tvora. Aš prašiau kaimyną, kad jis nuimtų tą tvorą, bet jis mane neklauso. Jis man pasakė, kad ta tvora ten buvo, kai jis tą namą pirko. Jis visai nesirengia tą tvorą išversti. Ar aš galiu asmeniškai nuversti tą tvorą, kuri yra ant mano žemės sklypo? *Oliukas Alek.*

ATS. Nors minima tvora yra ant jūsų žemes sklypo, bet legaliai jūs neturite teisės jos nuversti. Jeigu ta tvora buvo ilgiau, negu 20 metų ant jūsų žemės sklypo ir niekas nesiaiškino, kur turėtų būti riba, tai pagal veikiantį įsisenėjimo įstatymą, tie 6 coliai žemės sklypo priklausytų jūsų kaimynui, taip vadinamu "adverse possesion" nuostatu. Nors šis atsakymas jums gal ir nemalonus, bet veikiantis įstatymas nėra jūsų pusėje. Šiuo atveju pirkėjas turi teisę atsisakyti nuo pirkimo sutarties. Jūs, kaip namo pardavėjas privalote sutiekti pirkėjui aiškų nuosavybės dokumentą, angliškai vadinamą — Clear title. *Ch. P. K.*

JAUNA ŠEIMININKĖ

—Mesa ir pupelės, atrodo,dar neišvirusios.

— Aš viską dariau pagal knygą. Receptas parašytas 4-riems valgytojams, o mudu tik du,tad viską sumažinau pusiau.

Sen. Charles Percy

MIELI LIETUVIAI,

Daugiausiai pavergtai Lietuvai ir lietuviams yra padėjęs senatorius CHARLES PERCY, Amerikos senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas.

Su juo dirbame jau veik 20 metų. Dabar jis reikalingas mūsų pagalbos. Prašau visus lietuvius 1984 metų lapkričio mėn. 6 d. balsuoti už senatorių **CHARLES PERCY.**

VLIKas jį remia.

Jūsų Dr. K. Bobelis

ELECT JONAS (JOHN) TALANDIS

A PROFESSIONAL FOR COMMISSIONER

Metropolitan Sanitary District

Vote for TALANDIS - Punch #99

Let's Bring Professional Experience to MSD!

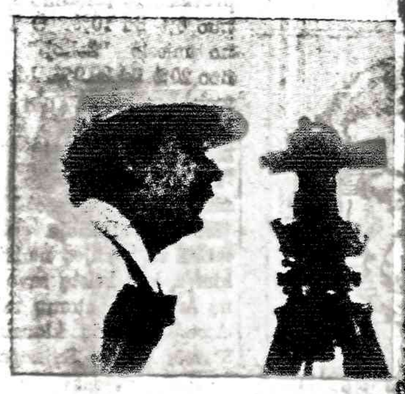

- Talandis turi 25 metų profesionalo patyrimą.
- Inžinerijos žinias
- Techniską patirtį
- Įrengęs mylias didžiųjų nutekejimo vamzdžių
- Vadovavęs planavimui, statybai ir priežiūrai
  — 12 baseinų nuotekoms valyti
  — 4 dirbtuvių vandeniui ir nuotekoms valyti.
- Žinovas darbo, kontraktorių ir patarėjų reikalams tvarkyti.
- Žinovas išlaidoms mažinti ir ekonomiškam efektyvumui.

Lietuvos kariuomenė Napoleono laikais

(Tęsinys)

Neskaitant tų garsių gvardijos pulkų, žandarmerijos ir lautinės gvardijos buvo apie 19.000 karių. Rementis gen. Hogendorpu galima tarti, kad Lietuvos kariuomenė 1813 m. sausio 1 d. būtų galėjusi susidėti iš 9 pėstininkų, 10 kavalerijos ir vino artilerijos pulkų, iš viso — 40.000 karių (įskaitant žandarmeriją ir lautinę gvardiją).

Tačiau šis skaičius nebuvo pilnai pasiektas, todėl, kad rekrutų ėmimas nebuvo baigtas. Bet gi kariuomenės skaičiui ginklai jau buvo atgabenti (Apie 50.000 įvairių ginklų buvo sukrauta dabartinėje Vytauto bažnyčioje, kurių didesnė dalis atsitraukiant teko rusams). Yra išlikusių duomenų apie 17-tąjį ulonų pulką, iš kurių matyti, kad tame pulke spalio mėn. buvo apie 600 vyrų. Gruodžio mėn. 10 d., t. y. atsitraukiant Napoleonui iš mūsų krašto, Lietuvos kariuomenė jau turėjo apie 25.000 karių. Į šį skaičių įėjo ir totorių eskadronas. Be organizuojamų lietuviškų pulkų naujokai buvo imami ir į grynai prancūziškus pulkus. Pvz., 129-tasis pulkas, kuris stovyklavo Kaune savo sudėtyje turėjo pie 500 lietuvių naujokų.

KAIP BUVO APRENGTA LIETUVOS KARIUOMENĖ

Nemaža rūpesčio buvo su organizuojamos kariuomenės drabužiais. Krašte nebuvo audyklų, tad jų teko pirktis užsienyje. Liepos 4 d. Napoleonas įsakė į Vilnių atgabenti 30.000 šautuvų, o vėliau dar 6.000 šautuvų, 5.000 karabinų ir 8.000 kardų. Krašte trūko ne tik drabužių, bet ir arklių, nes rusai pasitraukdami daug arklių išsivedė. Imperatoriaus įsakymas krašte rekvizuoti 2.000 arklių buvo įvykdytas su dideliu vargu. Už arklį mokėta net ligi 300 aukso frankų. Kadangi iš užsienio drabužiai negreit būdavo prisiunčiami, o be to, jiems pirkti trūko pinigų, todėl pradėta vartoti vietos mėlas. Specialė komisija ištyrusi būtį rado, kad kaimiečių gaminamas mėlas yra visai tinkamas karėnų mundėrėms siūti, todėl buvo įsakyta tam tikrą kiekį mėlo sukrėkvizuoti. Tokio mėlo turėjo būti surinkta 5 lietuvių pėstininkų pulkams. Ukininkams už mėlą turėjo būti išduodami bonai, kurias jie vėliau galėjo mokėti mokesčius. Turtingesnieji pulkų vadai savo kariams drabužius pirko savais pinigais. Kiek vėliau kariuomenės aprengimas jau buvo geriau sutvarkytas. Ypač šauniai atrodė lietuvių ulonai. Šalmo priekinėje dalyje matėsi didelis vytis. Karininkų sagtyse taip pat buvo vytis. Bendrai lietuvių pulkai nors dar ir nebuvo pilnai susiorganizavę, jie atrodė gana šauniai.

LIETUVIŲ KARŽYGIŠKUMO DVASIA PASIREIŠKĖ VISOSE KAUTYNĖSE

Ligi 1812 m. spalio 19 d. Lietuvos kariuomenė kautynėse nedalyvavo. Vasarą ir rudenį vyko pulkų organizavimas. Prancūzų kariuomenės pasitraukimas įdrąsino kazokus pulti iš šonų. Kai paaiškėjo pavojus, tai Vilniaus gybernatoriu gen. Godarbas pradėjo galvoti apie šio miesto gynimą. 19-tas p.p. buvo nusiųstas į Švenčionis, vienas batalionas į Vildžius (dab. okupuotoj Lietuvoj). Žodžiu, pradėta saugotis nuo staigaus rusų puolimo iš rytų. 22-tas pulkas spalio m. 22 d. jau gavo ugnies krikštą ir paėmė belaisvių. Koseckio brigada karžygiškai gynėsi nuo aštuonis kartus gausingesnio priešo, todėl tragedijos neišvengė.

Gana įdomu, kad visose kautynėse, kuriose dalyvavo lietuviai nuostoliai buvo mažesni, nei kituose Napoleono pulkuose. Mat, šio krašto žmonės, žinodami paprečius, aplinkumą, visur rasdavo talkininkų, tad jiems geriau sekėsi. Net belaisviams būdavo lengviau pasprukti. Manoma, kad žuvusių 22-ro pulko karių dalis paspruko ir pasiliko krašte.

18-tas ulonų pulkas lapkričio 8 d. susitiko su kazokais ties Sinelovičiais ir paėmė belaisvių. Lietuvių pulkus randame sugrupuotus prie Berezinos. Dombrovskio divizijos lietuvių 18 ir 19-tas ulonų pulkas sulaikė rusų divizijas, kurios mėgino sukliudyti prancūzų kariuomenės kėlimąsi per upę.

Kautynėse buvo nepaprastai įnirtingos. Kovėsi vyras prieš vyrą. Tose kautynėse vieno lietuvių pulko vadas ir jo padėjėjas buvo sužeisti. Likusieji po Berezinos kautynių lietuvių kariai dar dalyvavo ginant Vilnių. 18-tas pulkas paskui prancūzus traukėsi su lenkų kariuomene Varšuvos linkui. 19-tas pulkas gruodžio 29 d. kovėsi su rusais Labguvoje.

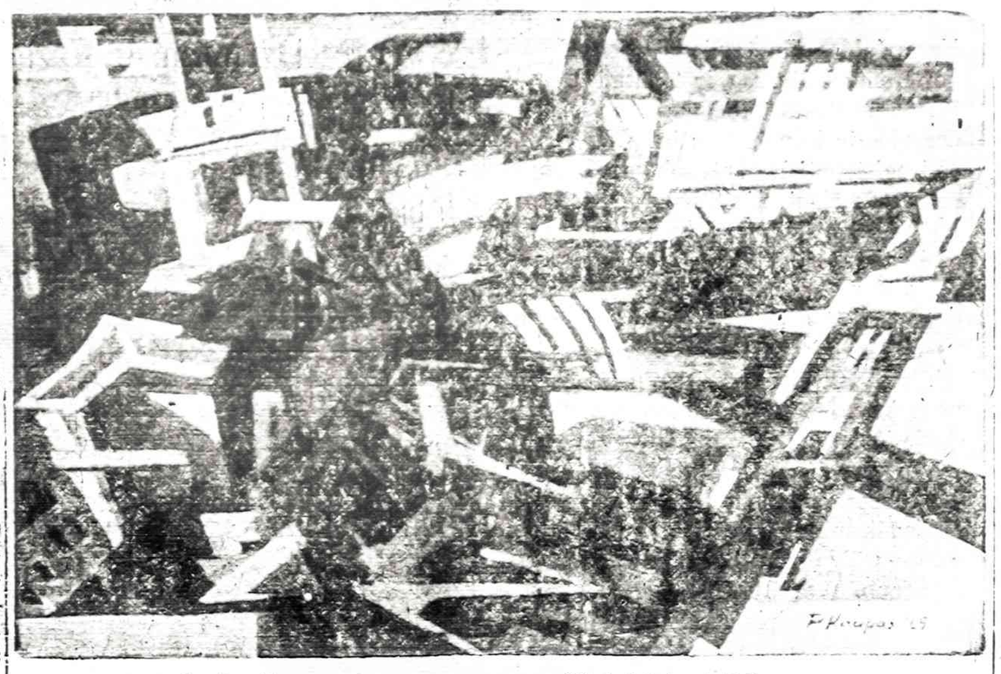

Povilas Kaupas "Erdvėlaivių stotis"

LIETUVIAI DRAGŪNAI PRASKYNĖ KELIĄ ATSITRAUKIANČIAI MAKDONALDO ARMIJAI

Lietuvos pulkai Napoleono armijoje pasižymėjo dideliu patvarumu ir drausme. Geriausi imperatoriaus pulkai žuvo nuo badO ir šalčio. Tuo tarpu apie 6.000 Lietuvos karių pasitraukė beveik tvarkingai. Šį faktą Paryžiuje pripažino ir pats Napoleonas. Gana įdomu, kad Tilžės lietuvių dragūnų pulkas praskynė kelią besitraukiančiai Makdonaldo armijai. X-tas imperatoriaus korpas stovyklavęs Rygos apylinkėse per Žemaičių kraštą traukėsi į Tilžę. Korpui trauktis buvo nepaprastai sunku, nes kelias rusų jau buvo atkirstas. Rusai jau tvirtai laikėsi Nemuno krantuose. Korpo avangardą sudarė lietuviai dragūnai. Gruodžio mėn. 26 d. kai Kaunas ir kiti miestai jau buvo užimti kazokų, lietuviai dragūnai susirėmė su priekinėmis rusų dalimis. Vieno dalinio vadas, išsitraukęs kardą, šūkso: "Pulti..." Lietuviai dragūnai puolė kaip žaibas ir sutruškino kazokus. Du batalionai pėstininkų ir 60 rusų raitininkų pateko į nelaisvę. Tuo rusų mėginimas užkirsti kelią Magdonaldo korpui buvo pašalintas.. Drąsusis vadas su nuogu kardu šaukęs mūsų tautiečius pulti rusus žuvo tose kautynėse ir buvo palaidotas Piktupėnų kapuose, kur ilsisi ir šiandien.

6.000 LIETUVOS KARIUOMENĖS VYRŲ PASITRAUKĖ Į PRŪSUS IR DALYVAVO 1813 M. KOVOSE

Kai kas mėgina įrikšti, kad prancūzų generalinis štabas buvo visai užmiršęs Lietuvos kariuomenę. Tačiau tas tvirtinimas neturi pagrindo Tats imperatorius labai brangino Lietuvos kariuomenę. Gruodžio mėn. 5 d. t. y. prieš apleisdamas Rusiją, Napoleonas buvo numatęs lietuvčių pulkus sugrupuoti Kaune. Kai imperatiriaus Napoleono armiją ištiko katastrofa, tai Lietuvos kariuomenė buvo tik organizavimo stadijoje, todėl ji lemiamos reikšmės negalėjo turėti. Vis delto besitraukiantieji į vakarus lietuvių pulkai palyginti nuostolių turėjo mažiau už prancūzų pulkus. Pvz. 17-tas ulonų pulkas išliko visiškai sveikas. 1812 m. gruodžio 18 d. pulkas paėmė trumpos kovos ties Taurage su rusais prisidėjo prie prancūzų kariuomenės Tilžėje. Tada pulkas turėjo 814 kareivių, vieną pulkininką leitenantą, du eskadronų vadus, 7-nis kapitonus, keturis leitenantus ir 12 jaunesnių leitenantų. Iš viso 829 vyrus ir 879 arklius. Dalis Lietuvos kariuomenės pasitraukė per Varšuvą.

Vėliau, 1813 m. Lietuvos pulkai dalyvavo įvairiose kautynėse. Pėstininkų pulkai sudarė Modlino miesto įgulą. 17 ir 19-tas ulonų pulkai priklausė prie Hamburgo įgulos ir kovojo kartu su danais. Bendrai apskaičiuojama, kad apie 6.000 Lietuvos karių perėjo rusų sieną ir vėliau kovojo už Napoleoną.

Gana įdomi lietuvių pulkų .... likvidacija.

Kai Danija prisidėjo prie Napoleono priešų, lietuviai pareikalavo, kad juos grąžintų į Prancūziją. Vieno ulonų pulko vadas tuo reikalu taip rašė: "Lietuvos ulonai nenustoja vilties atkeriauti savo tėvynei nepriklausomybę Napoleono ir Prancūzijos padedami". Nors lietuvių ulonų reikalavimas ir nebuvo patenkintas, tačiau jų niekas nelaikė. Tuo buvo pareikšta pagarba jų narsumui. Net švedai lietuvius norėjo patraukti savo pusėn, padarydami jiems siūlymą. Lietuviai atmetė tą pasiūlymą, nes jis buvo nukreiptas prieš Prancūziją.

Atsisakius Napoleonui nuo sosto lietuviškų pulkų dalys grįžo į tėvynę.

Tr.

IR MŪSŲ LAIKAIS YRA ATSISKYRĖLIŲ

Anglijoje jau labai seniai gyvena Norfolko apskrityje nuo žmonių pasislėpęs atsiskyrėlis. Neseniai miesto valdyba nutarė švaryti senelį iš jo namelio, nes valdininkai jį rado sveikatai netinkamu gyventi. Jo namelis turi 17 pėdų ilgio 10 pėdų pločio, o sienų aukštis tesiekia vos 6 pėdas.

Tame namelyje nėra nei lubų, nei grindų, nei pečiaus. Jis sušildo užkurdamas ugnį kibire. Dėl tos priežasties namelio sienos buvo padengtos vienais suodžiais.

Išklausinėjus senelį, paaiškėjo, kad jau praėjo 26 metai kaip jis dėvi tais pačiais rūbais ir per tą visą laiką jis jų niekad nebuvo nusiėmęs.

Nežiūrint to, senelis yra labai mėgiamas aplinkinių gyventojų. Jie net padavė apskrities valdybai prašymą, kad paliktų senelį jo įprastoje buveinėje, pažadėdami atnaujinti namelį ir padaryti tinkamu gyventi.

Atsiskyrėlis irgi įtikinėjo valdybą, kad be gamtos ir paukščių jis negalėsiąs gyventi ir prašė jį palikti jo namelyje.

Galutinai valdyba nusprendė jo neliesti ir davė mėnesį laiko atnaujinti jo nameliui, paskyrus tam tikslui lėšų.

L.

PELKIŲ METODU

Amerikečiai chemikai kuria kietų buitinių atliekų perdirbimo i metaną metodus.

Gamtoje yra šio proceso analogas: pelkių dujos susidaro, kai augalai be oro pūva po vandeniu.

Pelkių technologiją perkelti į pramonę yra labai viliojanti idėja: susirastų dujų, kuro, kuriame yra 65—70% metano, ir būtų išspręsta šiukšlių problema kuri ypač svarbi didesniems miestams.

— Anglijoje bus pradėti gaminti brangūs automobiliai su komputeriais. Nedidelis radarinis prietaisas nuolat matuos atstumą iki priekyje važiuojančios mašinos ir, esant reikalui, stabdys automobilį.

— Kodėl tu vaikeli manai, kad tavo mokytoja nėra mačiusi arklio?

— Aš nupiešiau arklį, o ji manęs klausia, kas čia per baidyklė?

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

SLA — atlieka kulturinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmokėjo daugiau kaip AŠTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudų savo nariams.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neieško pelno, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali Susivienijime apsidrausti iki $10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąja apdrauda — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už $1,000 apdraudos sumą temoka tik $3.00 metams.

SLA — kuopų yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės kuopų veikėjus, jie Jums mielai padės įsirašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001
Tel. (212) 563-2210

JAY DRUGS VAISTINĖ
2759 W. 71st St., Chicago, Ill.
• RŪPESTINGAI ĮSPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS
Atdara šiokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.
Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.
D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas
Tel. 476-2206

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.

Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning. Chocolated or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

Read label and follow directions.
© Ex-Lax, Inc., 1982

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATŪRA, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1984 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstą, Vincas Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Mačiūno, P. Joniko, V. Stankos ir Ratkūno, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Mellano straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varnelės-Vyrbos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik $3.

• DAINŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir kraštotyrininkės lėkių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojančiam tiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei nikuliaiais. Studija yra 151 pusl., kainuoja $2.

• VIENIO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūko aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslu to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už $2.

• LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Temašiūno išsamai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Laižuvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodami vietovardžių pavadinimai ir jų vertinimai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 336 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina $8

• KĄ LAUMĖS LEMĖ, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai iš minėtų apie žemės ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmasiais bolševikų okupacijos metais. Knygą turi 234 puslapius bet kainuoja tik $3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesupratęs ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik su Pūtvio Jakšto knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja $6.

• NATYKINĖS NOVELĖS, K. Boelenko kūryba, J. Valaitės vertimas, 188 psl. Knygoje yra 10 įdomiųjų novelių. Kaina $3

Knygas galite užsisakyti: Naujienos, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Užsakant knygas, prideda šiokią pasiuntinio išlaidoms.

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI:

1. Dr. Kazio Griniaus, ATSIMINIMAI IR MINTYS, II tomas $10.00
2. Prof. Vaclovo Biržiškos, SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA. I dalis 208 psl. $6.00
   II dalis, 229 psl. $6.00
3. Miko Šileikio, LIUCIJA. proza. 178 psl. $5.00
4. Janinos Narūnės, TRYS IR VIENA. Atsiminimai. 172 psl. $5.00
5. Prof. P. Pakarklio, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTRAUKŲ BRUOŽAI. 176 psl. $4.00
6. J. Venclovos, S. DAUKANTO LIETUVIŠKA VEIKLA. 60 psl. $2.00

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 siųskite čekį ir pridėkite vieną dolerį persiuntimo išlaidoms.

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAEITIES ŪKANŲ ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. M. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslius vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina $25. Kieti viršeliai. Paštas $2.

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 374-4000
Postmaster: Send address changes to Naujienos
1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago $45.00 per year, $24.00 per six months, $12.00 per 3 months. In other USA localities $40.00 per year, $22.00 per six months, $12.00 per three months. Canada $45.00 per year; other countries $48.00 per year.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
trims mėnesiams	$15.00
vienam mėnesiui	$5.00

Kitose JAV vietose:

metams	$40.00
pusei metų	$22.00
trims mėnesiams	$12.00
vienam mėnesiui	$4.00

Kanadoje:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
vienam mėnesiui	$5.00

Užsieniuose:

metams	$48.00
pusei metų	$28.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-5100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

BALFui keturiasdešimt metų

BALFo 40 metų veiklos minėjimas įvyks 1984 m. lapkričio 4 d., sekmadienį, 3 val. p. p., Jaunimo Centre. Bus akademinė-meninė programa ir pietūs. Auka $12.50 asmeniui.

"Pirmasis Amerikos Lietuvių Tarybos sukviestas kongresas įvyko 1943 m. rugsėjo 2 ir 3 d., Pittsburgh, Pa. Suvažiavo netoli penki šimtai draugijų, organizacijų ir klubų atstovų. Pirmininkavo Leonardas Šimutis". (ALTa).

Tame kongrese buvo priimti šie nutarimai:

"Parduoti ne mažiau kaip už 10 milijonų dolerių JAV Karo Paskolos bonų; įsteigti 9 asmenų komitetą karo bonų pardavinėjimui vadovauti; šelpti Lietuvos tremtinius ir organizuoti pagalbą nukentėjusiems nuo karo Lietuvos žmonėms; steigti centrinį Lietuvai šelpti fondą, kuris rinks aukas pinigais, drabužiais, vaistais ir t. t.; raginti visus esančius vietinius fondus dėtis prie centrinio fondo; remti demokratijų karo tikslus ir reikalauti, kad Lietuvai būtų pritaikyti Atlanto Chartos dėsniai; pareikšti Amerikos lietuvių nusistatymą, kad Lietuva būtų atstatyta kaip nepriklausoma, demokratinė valstybė". (ALTa).

Amerikos Lietuvių Tarybos — ALTos Vykdomasis komitetas ir visa valdyba vykdoma Pittsburgho nutarimus, visa energija pradėjo organizuoti Bendrą Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą, sutrumpintai pavadintą BALFu. Tuo metu jau veikė keli sroviniai lietuvių šalpos fondai: Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos Lietuvai Gelbėti Fondas, Tautininkų Lietuvių Tautinis Fondas, Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybės Komitetas nuo Karo Nukentėjusiems Šelpti Fondas ir dar keli mažesni fondeliai.

Karo eigoje, JAV-ių vyriausybė įkūrė Prezidento Karo Šalpos Kontrolės Tarybą (President's War Relief Control Board) ir Tautinį Karo Fondą (National War Fund). Bet koks šalpos fondas norėdamas gauti paramos ir lėšų iš Tautinio Karo Fondo, pirmą turėjo užsiregistruoti ir gauti rekomendaciją iš Prezidento Karo Šalpos Kontrolės Tarybos.

Visi tie lietuvių šalpos fondai ir fondeliai skubėjo užsiregistruoti minėtame P. K. Š. K. Taryboje, bet nei vieno jų neregistravo ir rekomendacijos nedavė, kad galėtų gauti lėšų iš T. K. Fondo.

1944 m. kovo 24-25 d. Amerikos Lietuvių Taryba — ALTa, vykdydama Pittsburgho konferencijos nutarimus, sušaukė Chicagoje visų lietuvių šalpos fondų ir didžiųjų organizacijų atstovų susirinkimą, konferenciją, su tikslu sujungti visus tuos fondus ir fondelius į vieną bendrą lietuvių šalpos fondą — BALFą, kuris galėtų veiksmingiau veikti lietuvių tarpe ir lengviau gauti šalpos veiklai plėsti lėšų iš JAV Tautinio Karo Fondo (National War Fund).

Tame susirinkime, kuris tęsėsi dvi dienas, dalyvavo įvairių lietuvių fondų ir organizacijų 22 atstovai. Posėdžiai vyko nuoširdžioje, taikioje ir sutartinoje dvasioje. Ten gimė BALFas. Buvo paruoštas įstatų projektas; antrą susirinkimo dieną vienu balsu (vienbalsiai) priimtas ir tuoj perduotas įregistruoti Illinois valstybėje, angliškų pavadinimu — United Lithuanian Relief Fund of America. Buvo išrinkta BALFo direktorių taryba iš 21 nario ir valdyba iš 6 asmenų, jos pirmininku — Mt. Carmel, Pa., klebonas dr. kun. Juozas B. Kapočius ir tais pačiais 1944 m. rugpiūčio 15 d. dar papildyta dviem nariais.

Baigus BALFo vidaus organizavimo darbus ir užsiregistravus Illinois valstybėje, tuojau buvo pradėta labenti Washingtone valdžios įstaigų duris, kad Prezidento Karo Šalpos Kontrolės Taryba leistų BALFui veikti visoje Amerikoje, kad duotų registracijos numeri, atleistų nuo pajamų mokesčių (Tax exemtion) ir rekomenduotų Tautiniam Karo Fondui. BALFas buvo įregistruotas 1944 m. balandžio 13 d., registro Nr. 578, bet nerekomendavo Tautiniam Karo Fondui, kad galėtų gauti lėšų šalpos reikalams. P. K. Š. K. Taryboje sėdėjo sovietams palankių asmenų — jos pirmininkas Joseph Davies, buvęs ambasadorius Maskvoje ir parašęs Sovietams labai palankų veikalą "Mission to Moscow ir P. K. Š. K. Tarybos direktorius James Brunot, bet buvo ir lietuviams palankių asmenų kaip Charles Taft.

BALFui teko padėti daug pastangų ir triūso, kol įgavo rekomendaciją ir kol buvo priimtas narių į Tautinį Karo Fondą (National War Fund). Suteikus visas reikalaujamas žinias apie lietuvius pabėgėlius ir tremtinius Europoje, Tautinis Karo Fondas vis neskyrė BALFo šalpos veiklai lėšų. Paaiškėjo, kad Sovietai buvo įteikę protestą prieš BALFo priėmimą į Tautinį Karo Fondą narių. O P. K. Š. K. Tarybos direktorius James Brunot net pasiūlė lietuviams — BALFui kartu dirbti su Rusijos Šalpos Fondu, nes Lietuva yra "įsijungusi" į Sovietų S-gą (štai kaip atsiliepia mūsų nesipriešinimas sovietų okupacijai) ir jos šalpos fondas aprūpins ir Lietuvos žmones. Rusų Karo Fondas, iš Tautinio Karo Fondo kasmet gaudavo apie 10 milijonų dolerių. Tuos pinigus sovietai naudojo ne vien šalpai, bet ir komunistinei propagandai skleisti JAV ir komunistinei spaudai remti. Su Rusų Karo Fondu artimus ryšius palaikė ir Amerikos komunistuojantys lietuviai. New Yorke "Laisvė" pradėjo šmeižti ir niekinti BALFą ir jos pirm. dr. kun. J. Končių. Nuo jos neatsiliko ir chicagiškė "Vilnis".

ALT pirm. dr. Kazio Šidlausko pranešimas

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS VEIKLOS PENKMETIS

X Amerikos Lietuvių Kongresas vykęs 1984 m. spalio 27 ir 28 d. Quality Inn Midway, Čikagoje

(Tęsinys)

Dr. K. Šidlauskas

Bendromis pastangomis atsiekta JAV prezidento paskelbta Pabaltijo laisvės diena, o taip pat mums labai palanki Pavergtų Tautų savaitės deklaracija. Tai mums labai brangus laimėjimas.

Amerikos Lietuvių Taryba visada palaiko glaudų ryšį su centrinėmis Amerikos valdžios įstaigomis, susilaukdama nuoširdaus prielankumo, ką liudija ir toks gausus skaičius senatorių ir kongresmanų, sutiktųsių būti mūsų šaukimo Amerikos Lietuvių Kongreso garbės komiteto nariais.

3. *Lietuvių Teisėms Ginti komitetas ir tariamų karo nusikaltėlių bylos*

Su gilia užuojauta mes prisimename ne taip jau mažą skaičių lietuvių, kuriems keliamos bylos ryšium su nacių padarytais karo nusikaltimais Lietuvoje. Amerikos Lietuvių Taryba buvo vienintelė iš mūsų veiksnių kuri gindama nuo tos rūšies kaltinimų prieš mūsų tautą 1944 m. rugs. 5 d. "Laisvė" rašė: "...Kunigas Končius ir visa jo klerikalų grupė nėra pasiuntusi į Lietuvą nė vieno dolerio šalpai..."

"Iškilo aikštėn, kad net ir tie $12,000, kurie Bendrojo Fondo biudžete skiriami vaistams į Lietuvą, visai neteks Lietuvai. Končius skyrė tą sumą vaistams į Lietuvą su tuo supratimu, kad Lietuva bus nacių vergijoje. Jis žadėjo tuos vaistus pasiųsti per Tarptautinį Raudonąjį Kryžių".

"...Mūsų dienraščio skaitytojai, susirūpinę, rašo ir klausia, kas daryti, kad šitai klerikalų ir menševikų sauvalei pastoti kelią?... Kiek man žinoma, yra dvi įstaigos, į kurias galima kreiptis: būtent, President War Relief Control Board, Washington, D. C. ir National War Fund, 46 Cedar St., N. Y., N. Y...." (Prel. J. B. Končiaus "Atsiminimai...")

Dėl įvairių skundų ir šmeižtų lėšų gavimas iš Tautinio Karo Fondo užsitęsė ir lėšos tebuvo paskirtos tik 1944 m. spalio pradžioje. Pradžiai, pirmiesiems trims mėnesiams buvo skirta $06,500. Ta suma nebuvo pilnoje BALFo dispozicijoje. Kiekvieną kartą, norint gauti papildomų lėšų, reikėdavo pristatyti smulkią apyskaitą, kaip anksčiau gauti pinigai buvo sunaudoti.

Dr. kun. J. Končius rašo: "Tais pat metais T. K. Fondas pabėgėlių reikalams paskyrė dar $550,000". Tik nepasako ar tai vien tik lietuviams šelpti ar ir kitiems pabaltiečiams.

BALFas visoje Amerikoje aukas rinko daiktais ir pinigais, ne vien lietuviams pabėgėliams bet ir Amerikos kariams ir jų šeimoms šelpti. Taip pat platino ir Amerikos karo bonus. Už tat BALFas Amerikos valdžios sluoksniuose įsigijo labai gerą vardą.

Pasibaigus Antrajam Pasauliniam Karui, pabėgėlius ir tremtinius stovyklose (D. P. camps) Vakarų Vokietijoje iš pradžių maitino karo vadovybė. Bet nuo 1945 m. rudens, visą pabėgėlių aprūpinimą palaipsniui perėmė UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration).

Antanas Pleškys

yra išleidusi specialų leidinį "Lithuania's Jews and the Holocaust". Leidinys paskleistas tarp valstybininkų, laikraštininkų, pasiustas bibliotekoms ir jo atgarsis yra pasiekęs net Europą ir Izraelį. Šio leidinio autorius buvo kun. dr. Juozas Prunskis.

Šiame išeivius lietuvius liečiančiame skaudžiame reikale imtasi ir akcijos. VLIKAS, Lietuvių Bendruomenė ir Amerikos Lietuvių Taryba sudarė bendrą Lietuvių Teisėms Ginti Komitetą, į kurį iš ALTO įeina dr. Vladas Šimaitis ir inž. Grožvydas Lazauskas. Komiteto įsteigtas Lietuvių Teisėms ginti Fondas paskelbęs bendrų atsišaukimu ir susilaukęs aukų, tuo išijungdamas į gelbėjimą tų, kuriems iškeltos dideliu išlaidų reikalaujančios bylos.

Amerikos Lietuvių Taryba tuo susirūpinusi. Jau sveikinant naująjį JAV-bių generalinį prokurorą William French Smith ALTO buvo paliestas šių bylų klausimas. Buvo pareikšta, kad šalia nacių karo nusikaltėlių turėtų būti paieškomi ir bolševikų nusikaltėliai, papildę nusikaltimus prieš Pabaltijo ir kitų tautų žmones. Į ALTO laišką atsakė Teisingumo departamento Specialių investigacijų įstaigos viršininkas Allan A. Ryan, kurio institucijos veiklą kaip tik liečė mūsų laiškas, pranešdamas, kad jei žinome tokius JAV-se gyvenančius bolševikinius karo nusikaltėlius, galime jo įstaigai suteikti žinias ir jiems bus iškeltos išpilietinimo bylos.

Kuomet šios įstaigos agentai pradėjo apklausinėti porą lietuvių dėl tų karo nusikaltėlių, ALTAS parašė antrą laišką Teisingumo departamentui, iškeldamas sovietinių dokumentų ir tų paminėtų liudininkų nepatikimumą, nurodant ir garsiosios Frank Walus bylos rezultatus.

Vašingtono spaudoj buvo pasirodę pasikalbėjimų su šios įstaigos viršininku, kuris buvo nustebęs, kad Sovietų Sąjungos pareigūnai užtikrinę amerikiečiams pilną bendradarbiavimą. Mes rašėme jiems, kad šitoks sovietų palankumas mūsų visai nenustebino, bet mes būtume tikrai nustebę, jei jie būtų prašę ir sovietai jiems būtų leidę paieškoti liudininkų ir karo nusikaltėlių Sovietų Sąjungos koncentracijos lagerinose. Į mūsų kiek sarkastiška laišką atsakymas nebuvo gautas.

(Bus daugiau)

— Diktatorius Castro nebetiki taikiomis prez. Reagano kalbomis. Jis mano, kad prezidentas ruošiasi išluoti komunizmą, bet išžuos ir socializmą.

J. VENCLOVA

SIMONO DAUKANTO LIETUVIŠKA VEIKLA

(Tęsinys)

Nežiūrint visa to, mūsų kalbininkas K. Būga S. Daukantą ignoravo. Atrodo, jei jis būtų atidžiau pasiskaitęs S. Daukanto raštus, tai būtų radęs ir senuosius lietuvių žodžius: ašva ir ašvinis, išsilikusius iš indoeuropiečių protėvynės laikų, tada gal būtų nedrįsęs etimologizuoti Suduvos upelio "Ašvinė" kilmę nuo vok. žodžio "Schwein" ir kitų klaidingų etimologizavimų nebūtų padaręs, pvz., K. Būga aiškino dr. J. Basanavičiui, kad lietuvių žodis "vaivorykštė" yra vientisinis, kuomet paprastas kaimo piemenukas, kada po lietaus dangaus skliaute pasirodydavo spalvota juosta, sakydavęs: "Laumės juosta, Vaivos rykštė ir t.t.

Analogiškai yra ir su jo Lietuvos vietovardžių pažinimu. K. Būga savo klaidingame 1924 m. žemėlapyje "XIII amžiaus pradžia (1201 m.)" (žiūr. į prof. Schmittlein "Aesti", Bade, 1948 m., 80 p.) klaidina, patalpindamas jame "Augustavas", kada, iš tikrųjų, Augustavas atsirado tik Žigimanto Augusto laikais 16 amž., o taip pat jis jame patalpina "Koenigsberg", kada anuo metu Koenigsberg nebuvo, o vietiniai lietuviai šią vietovę vadino Tvangste, kuri tik vėliau kryžiuočių buvo pavadinta "Koenigsberg", ir t.t.

S. Daukantas buvo paruošęs lietuvių pasakų rinkinį "Pasakos Masių", kuriame tilpo 96 pasakos, pasakėčios, sakmės ir anekdotai, ir kuris buvo tik 1932 m. ištisai paskelbtas leidinyje "Lietuvių tauta". Jis buvo ir daugiau lietuvių pasakų surinkęs. Tektų priminti, kad jo pasakojamoji tautosaka gana tiksliai užrašyta — tiesiog iš kaimiečių lūpų, t.y. be pagražinimų. "Fedro pasakų" įvade ("Pasakos būdas") S. Daukantas pasireiškia kaip teoretikas: "Visa, kas yra žmonių pasakojama apie būtus ir nebūtus daiktus bei įvykius, vadinasi pasaka. Pasaka apie būtus veikalus ir garsus bei godinžus daiktus kokio nors žmogaus arba apie būseną kokio praėjusio įvykio vadinasi veikalme pasaka, arba istorija..."

Gėrėdamasis lietuvių dainų grožiu ir laikydamas jas istoriniu šaltiniu, S. Daukantas rinko lietuvių dainas, ypač senąsias, ir paskelbė leidinį "Dainos žemaičių", kurio gale dar šiek tiek lietuvių priežodžių ir patarlių pridėta. Tenka paminėti, kad ir kai kuriuose kituose savo leidiniuose jis prijungdavo patarlių ir priežodžių pluoštus. Čia jis davė teoretinių žinių apie dainos ir giesmės skirtumą ir pagaliau nurodė: "Kiekviena tauta gilioj senovėj savo veikalus ir laimingus ar nelaimingus įvykius dainose ir raudose saugojo, o jos kartos jas pakartojo savo ateinančioms giminėms".

Bendrai, S. Daukantas savo tautosakinais darbais dėjo pagrindus lietuvių tautinei kultūrai ugdyti. M. Lukšienė (ten pat) akcentavo: "Žymūs S. Daukanto darbai lietuvių tautosakos rinkimo bei tyrimo srityje kilę iš tų pačių progresyvinių jo idėjinių pozicijų: iš savo krašto meilės, iš vertinimo bei grožėjimosi liaudies kūryba... Jis drauge ir plataus tautosakos panaudojimo literatūrinėj kalboj skatintojas, savo istoriniuose veikaluose atkakliai ieškojęs lietuvių tautos būdo specifikos ir kūręs nacionalinės formos pradmenis lietuvių literatūroj".

LIAUDIES ŠVIETIME

Kaip jau buvo minėta, švietėjai liaudies bei tamsių žmonių skurdo priežastis matė jų tamsume, reikalavo juos šviesti savąja kalba ir labai vertino mokslą, nes pažangėjant mokslo, pažangėja ir švietimas. Tad ir S. Daukantas, kaip švietėjas, ėmėsi lietuvių paprastuomenę šviesti lietuvių kalba, kaip ir pabrėžė savo veikale "Darbai" (pratarmėj): "Mokslas ir gudrybė giminės yra amžina ir visų didžiausia garbė, dėl ko lietuviai ir žemaičiai negali stengtis, idant pasiektų tą laipną šviesybėą, ant kurios iškilo kitos giminės? ... Tebturi dar lietuviai ir žemaičiai visų brangiausią palikimą savo protėvių, tai yra savo kalbą, kurią idant išplėstų iš nasrų visą tyliančio laiko ir pastatytų šalia kalbų mokytų... aš ne dėl mokytų vyrų ir gabučių, bet dėl tų, metinų rašau, kurios sugeba savo vaikams darbus jų protėvių pasakoti, o be rašto daug kartų užsirinka..."

Bendrai, S. Daukantas savo veikaluose bei raštuose stengėsi šviesti lietuvių liaudį visose gyvenimo srityse, sugestijavo siekti mokslo šviesos, nes mokslas daug gali, skatino savo tautiečius lietuviškai kalbėti bei puoselėti savo protėvių brangiausią palikimą — lietuvių kalbą, padarant ją literatūrine bei mokslo kalba, mokė lietuvius gerai pažinti savo protėvių palikimą bei jų gyvenimo būdą su lietuviškais papročiais ir eiti nuosavu lietuvišku keliu.

(Bus daugiau)

Vakar pasibaigė Aleksandros Vaisiūnienės "Vegetariška mityba ir sveikata". Ji išeis knygos formoje. Kas norėtų šią knygą įsigyti, tai prašomas parašyti tokiu adresu: Mr. Jurgis Jašinskas, 781 East 7th St., So. Boston, Ma., 02127.

Kelias dienas Naujienų atkarpoje eis J. Venclovos "Simano Daukanto lietuviška veikla", o tada pradėsime Pušėną.

* * *

Praeitų metų Naujienų atkarpoje ėjo I. Pušėno romanas "Susitikimas Montanoj". Šiomis dienomis pradėsime spausdinti to paties autoriaus naują romaną "Kova ir meilė".

Kas norėtų įsigyti Pušėno "Susitikimas Montanoj" ar kitus jo leidinius, prašome kreiptis į Genutės leidyklą, 227 psl. $5. Petras Gervila, 2008 Hobson, Hot Springs, Ar. 71913.

R. VILIAUS
VAKARŲ VĖJAI
Modernios poezijos knyga. Kaina 5 dol. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsite pinigus tokiu adresu:
Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3—9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8—3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553
Service 461-8200, Page 06058
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3921 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Valandos: antrad. 1—4 popiet,
ketvirtad. 5—7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos telef.: 448-5545

Florida

DR. C. K. BOBELIS
Prostatos, inkstų ir šlapumo takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 ar 376-5996

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA korteles.
R. ŽERĖNAS. Tel. 925-8063

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŽEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto,
Stotis WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Parke.
Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: 778-1849
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL. 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZE BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCRV stoties, banga 1430 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p. iš WJJS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5874

GĖRIAU DUOTI NEGU PAIMTI

BALFo piniginis vajus jau prasidėjo. Spalio mėnuo - BALFo mėnuo. Nuo spalio 1 d. aukų rinkėjai aplankys kiekvieną aukotoją, prašydami aukos sukokime sulig savo išgalėmis. Neužtrenkime jiems durų! Aukokinme sulig savo išgalėmis. Atsiminkime, kad savo nors ir maža auka nušluostysime ne vienam džiaugsmo ašarą. Yra sakoma: "Geriau duoti negu prašyti.".

A. R.

AR VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONĖS ATGYVENO SAVO DARBINGUMO AMŽIŲ?

Kartais girdime sakant, kad 'eina jauniman", kad "duokite kelią jaunuoliams". Vadinasi, vyresnio amžiaus žmonės turėtų trauktis į šalį.

Tik primityviose bendruomenėse seniai beveik prievarta šalinami iš gyvenimo: zulusai išneša juos į dykumą, o eskimai užmurija sniego ir ledo pašiūrėse.

Tačiau civilizatoriš bendruomenėje ne vienas senas žmogus daug dar pajėgė nudirbti. Čia patieksime keletą konkrečių pavyzdžių.

Garsi New Yorko Metropolitano operos solistė Schumann-Heink debiutavo ekrane, 74 metų amžiaus būdama; artistė May Robson, būdama 70 metų amžiaus aktyviai reiškėsi; rašytoja Laura Slowe Richards, 84 m. amžiaus, rašė gražias knygas jaunimui. Selma Lagerol geriausius savo kūrinius parašė po 77 metų amžiaus.

Western Reserve universiteto, Clevelande, Ohio, rektorius - emeritas dr. Charles F. Thwing, būdamas 83 metų amžiaus, baigė rašyti dvi mokslo knygas.

Žinomas amerikiečių rašytojas Coin Harvey, gyvenęs Monte Ne, Arkansas valstijoje, 80 m. amžiaus būdamas, JAV prezidento rinkimuose, statė savo kandidatūrą demokratų partijoje.

Žinomas agronomas Luther Burbank, 77 m. amžiaus būdamas, bėgdavo lenktynių ir kamuolį išspirdavo viršum savo žilos galvos. Jis sakydavo: "Mano kūnas nėra senesnis už mano mintį, kuri dar yra kūdikystės būklėje. Ir aš esu besidomintis ir turinėjąs kūdikis. Mintis kuria žmogų.

JAV teisėjas Oliver Wendell Stolmis 80 metų amžiaus būdamas dar dirbo teisme. Jo tėvas, kai jam buvo 70 metų amžiaus, parašė knygą "Prie arbatos puodelių"

Anglų poetas Lordas Tennyson, 83 metus amžiaus sulaukęs, parašė gražią poemą "Crossing the Bar".

Romėnas senatorius Catonas jau po 80 metų amžiaus išmoko graikų kalbos.

Kompozitorius Verdi, 85 metų amžiaus būdamas, parašė savo pagarsėjusią giesmę "Ave Maria",

Garsus dailininkas Titianas nupiešė pagarsėjusį paveikslą "Lepanto Mūšį, 98 metų amž. būdamas.

V. D.
"L. A."

K. Augius (Iliustracija)

SATURNO ASTEROIDŲ KILMĖ

Anglų astrofizikai iškėlė įdomią teoriją, kuri paaiškina, kaip atsirado Saturno asteroidų žiedai. Astrofizikai net nevadina iš tikrųjų savo teorijos hipoteze, net, pasak jų, 'matematinių apskaičiavimų darnumas pagrįstas nepriekaištingu elektroninės skaičiavimo mašinos darbu".

Pagal ankstesnes teorijas, dešimtoji mūsų Saulės sistemos planeta, kažkada besisukdama tarp Marso ir Jupiterio, subyrėjo į 250 min. "kišeninių planetų" — asteroidų. Kita teorija aiškina, kad asteroidų žiedas — tai pirmykštė žaliava, iš kurios turėjo susidaryti 10-ji planeta.

Dabar, ESM ištyrus 1600 asteroidų masę ir orbitas, padaryta išvada, kad planetos nykštukai yra kitos kilmės. Jos atsirado Jupiterije ir kadaise sudarė aplink jį tokį pat žiedą, kaip ir ...ie Saturną.

Daugumo specialistų šį aiškinimą laiko "labai gražiu", tačiau priduria, kad tai, deja, tik "hipotezė".

JAV, Prancūzijoje ir Autralijoje ruošdamasi naująją teoriją patikrinti.

NAUJAI ATRASTOS ŽOLĖS —VAISTAI PRIEŠ LUMBAGO, LETARGIJĄ, SUNKUMĄ KVĖPUOTI ir IMPOTENCIJĄ

Peking, Kinija.—United Press praneša, kad Kinijos gydytojai surado naują gydomąję žolę, kuri gydo impotenciją, lumbago, letargiją ir sunkumą kvėpuoti, — teigia raportas.

Pekingo Chaina Daily laikraštis sako, *concoction* iš 11 mediciniių žolių, atgaivino seksualinį gyvybingumą 81 iš 105 sergančių vyrų impotenciją, tai yra 77,1% pasisekimo rata.

Gydytojai iš Xuzhou Medicinos kolegijos Jiangsu provincijoje išrado vaistus, pavadintus yangehunyao, naudojant jungimį iš 11 žolių tradicionaliai išrašomus Kinijoje, kad "pamaitintų" ('nourish') reproduktyvnę sistemą,— praneša China Daily.

"25—62 metų amžiaus pacientai, kurie buvo impotencijos paliesti nuo 3-jų mėnesių iki 15 metų laikotarpyje". Vienas pacientas buvo pagydytas nuo impotencijos po 15 dienų gydymo,, raportas papildė, kad kitos sąlygos, kaip lumbago, letargija, palpitacija ir sunkumas kvėpuoti taip pat parodė pagerėjimo ženkius."

"Gydytojai įspėja, kad medicina negali pagydyti impotencijos priežasties, esant uždegimui (inflammaton) arba dėl nenormalių pasikeitimų reproduktyviniame organe," sakoma tame raporte.

Dalia Š., MD

— "Tojota motor" kompanija ir "Nisan motor" bendrovė pagamino du bandomuosius saugaus automobilio pavyzdžius. Tokiam automobiliui važiuojant 80 km. per valandą greičiu ir susidūrus su kieta kliūtimi, keleiviai liktų gyvi.

— Rašytoas William Faulkner parašė rankraštį televizijos vaidinimui "De Gaule istorija", bet ji niekad nebuvo atspausdinta ir televizijoje parodyta. Manoma, kad dabar ją parodys.

Na, o kas tau — ar vištos duoną atėmė?

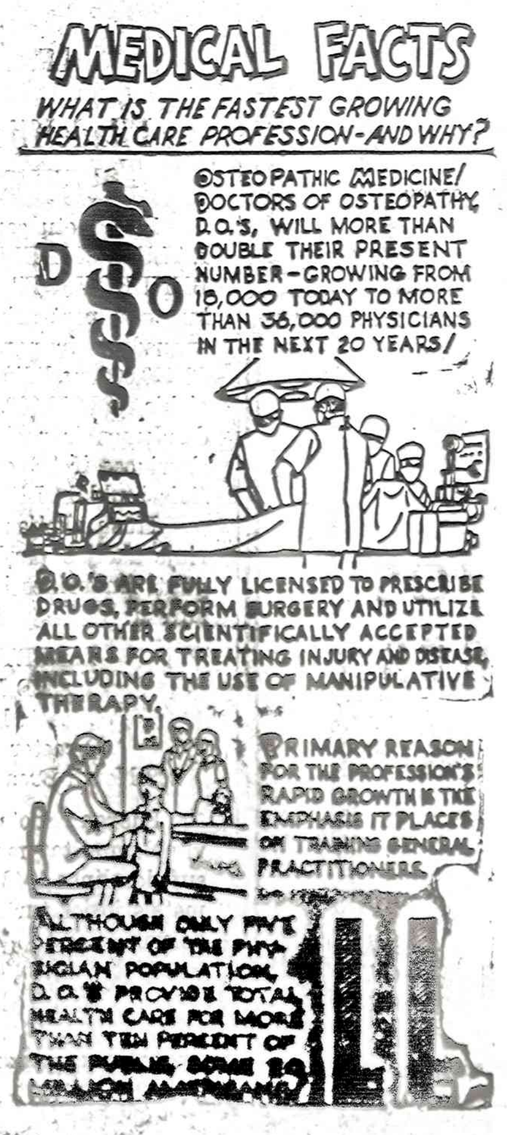

GORDON
Funeral Home and Cremation Service
Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344
1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS
GAIDAS - DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME
1424 South 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Tel.: 652-5245
TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:
JEAN VANCE ir GEORGE SORINI
Aikštės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
Laidotuvių Direktoriai
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Povilas Dargis pagerbia Mačiuka

Kazys Mačiukas

Povilo P.Dargio,SLA prezidento kalba, pasakyta Chicagoje 1984 m. spalio 28 d.

SLA Seimas, įvykęs Chicagoj 1976-tais metais, vienbalsiai nutarė priimti ir paskelbti ilgametį veikėją ir 260 kuopos finansų sekretorių Kazį Mačiuką SLA Garbės nariu.

Tame SLA Garbės narių sąraše mes randame daktarą Joną Basanavičių, Šerną, ministerį Bronių Balutį, advokatą Nadą Rastenį, Jadvygą Tumavičienę ir Lietuvos respublikos buvusį konsulą Antaną Kalvaitį.

Perstatant, SLA Seime, Kazį Mačiuką, 1976tais metais, man kaipo SLA prezidentui, teko pasakyti sekančią kalbą:

— Man tenka didelė garbė ir ypatingas malonumas supažindinti su ką tik, šio Seimo, priimtu į taip vadinamą Susivienijimo "Hall of Fame", tai yra į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Garbės narių Kazių Mačiuku.

Mūsų mielas Kazys Mačiukas kilimo yra biržietis. Jis į JAV atvyko 1913-tais metais.... Chicagoje jis gyvena nuo 1920 metų.

Iš pofesijos yra Real Estate—Insurance brokeris. Jis yra narys daugelio lietuvių organizacijų, kuriose eina atsakingas pareigas. Jų tarpe: Lithuanian Chamber of Comerce, Joniškiečių, Turagės, Marquette Parko, Chicagos Lithuanian Citizens klubo ir daugelio kitų organizacijų veikėjas. Tačiau artimiausia jo širdžiai organizacija yra Susivienijimas Lietuvių Amerikoje....

Kazys Mačiukas 1926 metais suorganizavo SLA 260 kuopą, kurioje ir šiandieną jis eina finansų sekretoriaus pareigas. 260 kuopa yra viena veikiausių kuopų Chicagoje, turinti virš 100 narių, iš jų net ketvirtoji dalis, tai yra 25 procentai sudaro jaunimas....

Mūsų mielas brolis Kazys yra 6-to Apskrities pirmininkas. Jis ir jo žmona Pranė Mačiukienė nuo pat jų kuopos įsikūrimo dalyvauja beveik visose SLA Seimuose.... Praeitas Seimas kazį Mačiuką išrinko įstatų komisijos nariu....

Mačiukų visi šeimos nariai, net 14-ka asmenų, yra šimtaprocentiniai — hundred procent, —SLA nariai."

Sveikindami brolį Kazį Mačiuką, mes linkime jam ir jo darbų talkininkei — jo žmonelei Pranei Mačiukienei daug, daug laimės,sveikatos... Ilgiausių metų, ilgiausiu....

KOVOS SU URAGANAIS BŪDAS

Amerikos mokslininkai atliko bandymus, kurie parode, kad plonas cheminių organinių medžiagų sluoksnis jūros paviršiuje gali 50% sumažinti uragano jėgą.

Ši išvada atsirado iš teorinio teiginio, kad uraganas daug energijos gauna iš jūros paviršiaus vandens. Mat, uraganas sugeria vandens garavimo slaptąją šilumą, kuri išsiskiria, kondensuojantis vandens garams liūčių metu.

Matematinis uragano modelis parodė, kad, sustabdžius garavimą, vėjo greitis sumažėja nuo 190 iki 40 km. per valandą.

Bandymai ežeruose parodė, kad plonas cheminių medžiagų sluoksnis sumžina vandens garavimą beveik 60%.

Dirbtinė plėvelė vandens paviršiuje trukdo susidaryti bangoms ir tuo pačiu sumažina plotą iš kurio galėtų garuoti vanduo. Be to, kelių molekulių storio plėvelė fiziškai stabdo vandens garavimą. Deja, plėvelė, raminanti bangavimą, netrukdo stipriai vėjui virš vandens paviršiaus; slopindama vandens garavimą, ji greitina vandens išlimą, o tai savo ruoštu turėtų didinti garavimą. Tačiau, kaip parodė bandymai, šiuo atveju pirmieji du veiksniai turi lemiamos reikšmės.

PRIEŠ GARSO BANGĄ PO LĖKUVO SPARNU

JAV-bių Prinstono universiteto specialistai sukūrė metodą, kuriuo galima išvengti sprogimo, atsirandančio tuo momentu, kai lėktuvas pereina garso barjerą.

Naujuoju metodu sudaroma oro pagalvė, kompensuojanti smūgio bangą po lėktuvo sparnu.

METINIS VISUOTINIS ŠALFAS S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas įvyks 1984 m. gruodžio 1 d. Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185 - th St., Cleveland, Ohio 44119. Telefonas (216) - 531-2131. Suvažiavima pradžia 11:00 val. ryto.

Pagal ŠALFAS S-GOS Statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai ir rinktieji bei skirtieji ŠALFAS S-GOS pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami dalyvaut sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportinių gyvenimu besidomį asmenys.

Smulkesnės informacijos pranešama sporto klubams ir ŠALFAS S-GOS administraciniame pareigūnams. Organizacijos ar asmenys norį gauti smulkesnių informacijų ar patiekti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFAS S-GOS Centro Valdybos vykd. vicepirmininką Rimantą Dirvonį, 8913 So. Leavitt St., IL 60620. Telef. (312) 239-2179.

Pažymėtina, kad šie metai yra rinkiminiai ir šiame suvažiavime bus renkama nauja ŠALFAS S-GOS Centro Valdyba, Revizijos Komisija ir Garbės Teismas.

Šalfas s-gos centro v-ba

BALFAS JAU DIRBA 40 METŲ

BALFo 40 metų veiklos iškilmingas minėjimas rengiamas š. m. lapkričio 4 d. sekmadienį, šia tvarka:

10:30 val. ryto pamaldos už gyvus ir mirusius BALFo narius Šv. Mėrgelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

10 val. pamaldoos Tėviškės parapijoje.

Minėjimas 3 val. po pietų Jaunimo Centro ddžiojoje salėje. Programoje: akademinė dalis, trumpa meninė programa ir pietus.

BALFo nariai, rėmėjai ir visa lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama šiame minėjime dalyvauti.

Pakvietimai gaunami BALFo Centro raštinėje. Skambinti tel. 776-7582 .Dalyvavimas — auka 12.50 dol. asmeniui.

Kviečia: BALFo Chicagos apskrities ir skyrių valdybos.

— Australijoje plinta lengvieji automobiliai, varomi ne benzinu, o suskystintomis dujomis — propanu ir butanu, gaunamais perdirbant naftą.

Suskystintos dujos laikomos bagažinėje, iš kur tiekiamos į vandeniu apšildomą konvertorių, įtaisytą prie variklio. Čia virsta dujomis, patenka į specialų karburatorių, o iš ten į variklį.

Tokiu būdu sutaupoma kuro, lėčiau dyla variklio detalės, o svarbiausia, 86% sumažėja oro užteršimas anglies oksidu.

— Sovietų valdžia sumažino šilumai naudojamo aliejaus kainą, parduodamą britams.

Naujienose galima gauti
AUGUSTINO PAŠKONIO
knygą apie

MARIJAMPOLĖS KARO MOKYKLĄ IR JOS KARIŪNŲ LIKIMĄ

Minkšti viršeliai. 90 psl. Kaina $4.00.
Už persiuntimą pridėkite $1.00.
Čekį rašykite ir siųskite:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Naujai pasirodžiusi
DR. ANTANO RUKŠOS
619 puslapių, kietų viršeliu knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — $17. (Persiuntimui pridėti $1)
Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608

"LIUCIJA"

Miko Šileikio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta.

Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina $5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

Liberty Federal Savings AND LOAN ASSOCIATION

Filadelfijos Federalinė Liberty Taupymo ir Paskolų Bendrovė

1984 metų sausio 29 dieną Filadelfijos FEDERALINĖ LIBERTY TAUPYMO IR PASKOLŲ BENDROVĖ, Filadelfijoje vadinama lietuvišku banku, tapo pertvarkyta į akcijų korporaciją. Jie atspausdino ir pardavė 881,449 akcijas, tokiu būdu $8,400,000 padidindami atsargų fondą, kuris dabar siekia $23,900,000. Akcijos dabar kiekvieną dieną duodamos ir paskelbiamos daug laikraščių finansų skyriuose ir "Over-The-Counter market" (OTC) su šiais ženklais LFSL-PHIL.

Mūsų akcijas galima pirkti ir parduoti bet kurioje akcijas pardavinėjančioje įstaigoje. Kas nori gauti finansines informacijas, prašomas rašyti šiuo adresu:

LIBERTY FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Att: Mrs. Barbara L. Elias,
Director of Shareholder Relations
202 North Broad Street, Philadelphia, Pa. 19102

Suorganizuota, kaip Filadelfijos Pirmoji Lietuvių Namų Statymo ir Paskolų Bendrovė 1901 metais, sufederalinta 1942 metais su $360,000 kapitalu, o 1984 metais josios turtas siekia virš trijų šimtų milijonų dolerių.

C. S. CHELEDEN,
Emeritus pirmininkas

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR
Namai, Žemė — Parda

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMI
IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS ĮŠIMOKĖJIMA
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:

MUTUAL FEDERAL SAVIN
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847

BUTŲ NUOMAVIMAS
• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAI.
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

LAIKYKIMĖS MARQUETTE PARKE.
ČIA GERIAUSIA VIETA
LIETUVIAMS.

9 butų mūrinis. Labai geros pajamos. Dilelis butas savininkui. Geras investavimas.

3 butų mūrinis su garažu. Pelningas pirkinys.

Didelis, gražiai įrengtas bungalow. Nebrangus.

ŠIMAITIS REALTY
INSURANCE — INCOME TAX
2951 W. 63rd St.
Tel.: 436-7878

BY OWNER brick bungalow in Belmont Central area. 6 bright rooms, wall to wall carpeting, alum. storms, plus full in-law apartment. Beautiful back yard with flower garden. Call Mr. Starzyk 777-4466.

ELEKTROS ĮRENGIMA
PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto lei
Dirbu ir užmiesčiuose, gr
garantuotai ir sąžiningai
KLAUDIJUS PUMPUTI
4514 S. Talman Ave.,
Tel. 927-3559

DĖMESIO
62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOT
Tiktai $126 pusmečiui autom
liability draudimas pensinin
Kreiptis: A. LAURAITIS
4651 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. 523-8775 arba 523-919

Dengiame ir taisome vis
šių stogus. Už darbą ga
tuojame ir esame apdra
ARVYDAS KIELA
6557 S. Talman Aven
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1

CEMETERY LOTS FOR SALE
Kapinių sklypai pard.

Parduodama viena duobė Lietuvių Tautinėse kapinėse, Section 4, Block 4, Grave 7. Skambinti 523-5540.

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-
Taip pat daromi vertimai, gim
iškvietimai, pildomi pilietybės
šymai ir kitokie blankai.

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių reikia

Experienced sample maker—seamstress wanted for North loop design studio.
467-9140

Homeowners Insurance
Good service/Good price
F. Zapolis, Agent
3208½ W. 95th St.
Evergr. Park, Ill.
60642 - 424-8654

RENTING IN GENERAL
Nuomos

Suaugusi moteris ieško móters norinčios gyventi dideliame bute su šeimininke. Skambinti 733-1283.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
Darbo valandos: Kasdien: nu
9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Šeštad.: nuo 9 val. r. iki 12 val.
Ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162
1649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

REPAIRS — IN GENERAL
Įvairūs Taisymai

TAISO ORO VĖSINTUVUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS BEI KROSNIS.
Herman Dečkys
Tel. 585-6624

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS
ir V. BRIZGYS
Darbo valandos:
Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.
Šeštadieniais pagal susitarimą.
6606 S. Kedzie Ave.
Chicago, Ill. 60629
Tel.: 778-8000

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULO paruošta ir teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legališkomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje. Knygos kaina – $3.95 (su persiutimu).

DON'T set his world on fire

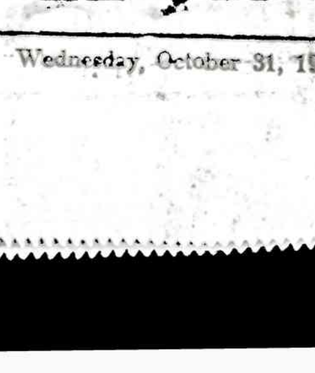

Vilkas bėga, vilkas ir sunka; o meška guli meška ir džiūsta.